

755-756 OPUSCULUM QUADRAGESIMUM NONUM. DE PERFECTA MONACHI INFORMATIONE.

ARGUMENTUM.

Sanctus doctor fratruei suo Classensi monacho salutem dicit, eumque adversus daemonis insidias salutaribus armat monitis. Omnium primum monet ut corporis in eo mundities, temperantia in victu, orationis studium, animi demissio, obedientiae virtus eniteat. Deinde rogat muliebre convictum evitet, nullisque verborum fucis in congressionibus utatur. Iterum orat affinium amorem restringat, ne munus aliquod ambiat, de aliorum fama ne detrahat, per morbi simulationem sui rationem haberi ne cupiat. Postremo illi suadet ne reprehensiones ad aures admittat, lapsus agnoscat, paucosque e multis, eosque spectatae virtutis imitetur.

PETRUS peccator monachus MARINO puerulo salutem in Domino.

[DE PERFECTA INFORMATIONE MONACHI.]

CAPUT PRIMUM. *Quae cura tuendae castitatis habenda sit.*

Rudis tiro facile in prima belli congressione prosternitur, nisi, adhibito prius campidoctoris officio, diligentius informetur.

Tu autem, qui nuper in divinae militiae sacramenta jurasti, qui in professione sancti propositi inter pueriles alas nomen dedisti, inter ipsa castrorum spiritualium rudimenta cognosceris tanto propensius salutaribus monitis indigere, quanto non terrenam, sed divinam potius militiam adorsus es bajulare. De qua nimirum dicit Apostolus: «In carne enim ambulantes, non secundum carnem militamus. Nam arma militiae nostrae, non carnalia, sed potentia Deo sunt (**II Cor. X**).»

Porro autem quia consanguinitatis mihi necessitudine jungeris, fratruelis quippe es, arbitror tuae salutis curam eo mihi periculosius impendere, quo tenera tua adhuc aetas, alienae opis indiga, id videatur et ex debito quoque propinquitatis exigere. Nam cum Apostolus censeat eum qui ad episcopatus apicem promovetur, filios habere debere subditos cum omni castitate (**I Tim. III**), atque in catalogo virtutum sacerdotis, etiam filiorum pudicitiam et obedientiam ponat; tu mihi, licet non sis filius, a mea tamen cura non merito judicaris extraneus, cui germana videris affinitate propinquus: praesertim cum et ipse tibi monachicum tradiderim habitum, non sine causa me a consultationibus tuis diffiteor absolutum. Primo omnium, dilectissime fili, castitatem servare vigilantia solertia satage, et omne crimen lethiferae pollutionis exclude, ut scias, juxta Apostolum, vas tuum possidere in sanctificatione et honore (**II Thess. IV**). Haec est enim sanctimonia, sine qua nemo videbit Deum. Servetur munda corporis tui tunica, et in tanti regis nuptiis nullo petulantis luxuriae reperiatur squalore foedata.

CAPUT II. *Quod sobrietas est castitatis praesidium.*

Sit ergo tibi castitas semper in corpore, sit semper in mente; quatenus sic lilia indisciplinatae carnis velut exaratae terrae cultura candescant, ut radix quoque in sui viroris gratia inconvulsa permaneat. Carnis titillat illecebra, surgunt libidinis incentiva, ad apostolica mox tela prosiliens (**II Cor. XII**), evangelicum quoque gladium bellator fervidus arripe; et frementes cuneos hostiumque barbariem, duce Christo, facile poteris obtruncare. Unum est ut sobrietas quotidie tibi comes sit individua, nec aliquando a tuo sit collegio, gula pruriente, divulsa. Ubi enim viscerum pori ciborum repleti sunt, suum illic procul dubio robur sibi vindicat flamma libidinis. Haec enim pestis ariditate repellitur, et ubi efferi corporis humor deficit, haec etiam arescendo marcescit. Plane ut ignis aquae, sic luxuria inimica est frigori, atque ideo ubi genuinum carnis ardorem ciborum fomenta destituunt, fervor quoque luxuriae necesse est exstinguatur. Nolo ergo cibus lautioribus inhies: **757** nolo vino affluenter indulgeas, sive de ejus coloris saporisve distantia aliquando disputare praesumas. Hoc tenuis lageos horror exasperat, illud venachoricae debilitatis enervat; istud porrothasiam rubet, illud autem aureo Mareotidis decore flavescit; prohibetur lectio; nauseanti vappa est; baptismus irrepsit: exspectavi quidem vinum, sed huic aquae perexiguum vini videtur admistum; huic sane vino Aminaea quidem vitis plurimum contulit, sed Rhaetica propemodum superare contendit. Noli itaque callere quid Arigitis, quid Rhodia sapiat; quem suavitatis acrorem cum

purpureis Preciis Psythiisque componat. Haec enim omnia gulae philosophantis sunt argumenta, et ingurgitationis abominandae materia. In sumendis ergo alimentis parcitas asperitatem mitiget, vulgaritatem delibatio castigata commendet. Nec sufficit in esculentioribus cibis cohibere crapulam, nisi et in ipsis grossioribus noverit quis tenere mensuram. Sic enim vulgari quolibet cibo crapulantis aliquando gulae culpa committitur, sicut et in deformi scorto coeundi voluptas expletur. Qui vero consuevit ventrem brevi panis aridi mensura conficere, non facile de inadipatis novit eduliis judicare. Qui timet aquam ad satietatem bibere, mulsi se potionibus ingurgitare non quaerit. Si vis ergo inter delicias sub sobrietatis legibus vivere, cave quoque inter ipsa simplicia alimenta edacitatis frena laxare. Suavem vero cibum cur debeamus expetere? qui, quantislibet apparetur impendiis, et antequam in os intret, nobis non sapit; et postquam, flumine glutiente, trajicitur, venter, cui illapsus est, non discernit. Totius autem nostrae voluptatis iter, cui tanta ambitione servimus, brevissima unius palmi summa concluditur. Qui enim Christum desiderat, et ipso pane vescitur, nimirum qui de coelo descendit (**Joan. VI**), de quam pretiosis cibis stercus conficiat magnopere non discernit. Quidquid ergo non sentitur post gulam, idem tibi sit quod panis et olera. Nam si gula non sibi thesaurizat, sed ventri; cur ipsa quid quasi delicatius eligit, quod venter idem indifferenter admittit?

CAPUT III. *Quod mortis cogitatio turpes abigit motus.*

Ut ergo non sentiat pudicitia periclitata naufragium, inter fluctuantis hujus vitae discrimina sobrietas magistra tui corporis teneat clavum. Abigendis quoque cogitationibus sollicitus semper invigila, quia non enixius expedit carnem ab illecebrosa titillatione reprimere, quam mentem quoque a turpium cogitationum phantasmate custodire. Novi fratrem in Christo, qui districtam hanc mentis suae regulam jugi ac pervigili servat intuitu; ut quotiescunque libidinis suggestio subrepat, mox cogitationi suae, velut expeditus ad proficiscendum, dicat: Eamus, inquit, ad circum; illico omnia coemeteria ac sepulturas imaginando perlustrans, putrescentium virus saniemque cadaverum, scatentes quoque vermes et fetentium jus carnum curioso rimatur intuitu: cumque **758** considerat quia olim carnes illae, in sua viriditate florentes, his subjacere molestiis, corpus etiam suum paulo post futurum esse non ambigit quod illas esse jam cernit. Compendium dat luxuriae, qui praebet oculum corruptelae; nec est libidini diversorium, in qua versatur mente sepulcrum. O quoties ille frater candentem cultrum et vomerem, quasi cauterium quoddam, genitalibus impressit? ita ut, crepitante quodammodo praefixae carnis incendio, ad nares usque fumus per enargiam exhalare videretur.

Cum necessitatis aliquando casus exegerit ut tuum feminae colloquium negare non possis, limis semper oculis, et velut aliorsus intentus, absentem tui praesentiam exhibe: longinquus alloquere, confabulator absiste, terraeque defixis obtutibus, neque pallentem neque rubentem ejus faciem possis judicare. Beatus aliquando Romualdus rediens a sibyllae comitissae colloquio, comitanti fertur callide dixisse discipulo: Quam elegantis, ait, et venusti vultus femina, nisi,

proh dolor! unius oculi dispendio laboraret! Cui discipulus: Absit! magister, inquit, sicut decora certe facies, ita quoque oculi, prout sagaciter deprehendi, nihilominus incolumes vigent. Quem magister acerrima protinus animadversione corripiens: Et quis te, inquit, in faciem feminarum respicere docuit? Tunc ille circumventum se esse respiciens, poenitentia ductus erubuit, et de caetero cautio-rem se fore obstinatissima pollicitatione devovit. Versutus namque adversarius pictor est, sed qui facile quidem possit ad memoriam visa reducere, vix autem in parietibus mentis nostrae ignotarum nobis specierum lineamenta formare. Si vis itaque ad perfectionis fastigium provehi, amodo necesse est in cunctis virtutum studiis exerceri: videlicet dum aetas tua cerea est, dum mores teneri in quamlibet partem valent indifferenter adduci. Cum ipsis ergo corporalibus incrementis coaeva virtutum exercitia coalescant, ut consuetudo leviget quod debilitas humanae fragilitatis abhorret. Nunc itaque exiguo cibo exigua nihilominus se intestinorum mensura coaptet; ut dum ipsa viriditate sua vasculi sinus attrahitur, modica postmodum annonae mensura facile repleatur.

CAPUT IV. *Quod silentium est loquendi magister.*

Assuescat lingua sub taciturnitatis se cohibere censura, et tacendo discat quod loquendo postmodum graviter proferat, ne, si nunc districtum negligit custodire silentium, loquendi postmodum nequeat frenare pruritum. Lentescant nunc genua crebris attrita metanoeis, imo caetera membra diversis

exercitationibus edomentur, ne quorundam more durus postmodum stare videaris et rigidus; et manimundulus, ut aiunt, quasi sacra Cereris oblaturus. Esto sollicitus ad exhibendum sedulitatis officium, et promptus semper ad obsequia delata respuere, ipse satage omnibus ministrare. Aliquid parari vel afferri praecipitur, repente consurge, et festinus accelera, ut jubentis vox **759** in te potissimum fuisse directa videatur. Illud autem te praecipue et sub districta prorsus animadversione praemoneo, ne quorumlibet te fratrum offendant privata jejunia. Novi enim quorundam mihi similium vitia. Nonnulli namque aliis jejunantibus tanto livoris atque invidiae felle torquentur, ut illorum salutem sibimet in perniciem vertant, et, ut ita loquar, per alieni profectus scalam ipsi in praecipitium corruant. Non, inquiunt, licet agere nisi quod communis monasterii regula vel majorum cohortantur exempla. Quibus nimirum facile respondetur quia si regula a regendo dicitur, potius ad distractionem jejunii quam ad dissolutionem vel ventris pertinere videtur ingluviem; atque ideo illi inter eos non immerito majores sunt judicandi eorumque exempla sectanda, qui, per angustam ingredienti portam, sub sobrietatis legibus et arctiori crucis Christi noscuntur vivere disciplina. Quapropter, cum de vocabulo regulae conflictus oboritur, illi magis debent ad jejunium provocari quam isti ab arrepti propositi rigore compesci. Correptiones autem, quamlibet duras sive multiplices, noli abhorrere, sed libenter complectere. Sicut enim aurum vel argentum ad claritatis speciem, lima poliente, perducitur; ita et anima nostra, correptionibus erasa, a peccatorum suorum vel a rubiginoso quodam squalore purgatur. Cave etiam ne, quorundam exemplo, dum obedire detrectas, in negligentem, quod absit! praepositum calumniam

querula mordacitate devolvas. Samuel ergo ad memoriam redeat, qui desidem inertemque magistrum tam patienter, tam humiliter coluit, ut intempestae noctis silentio ter vocatus accurreret, totiesque interrupti soporis excubias non doleret. Poterat enim modo velut expostulanti objicere: Cur, inquires, non vereris extraneo tanta auctoritate praecipere, qui segnis es filiis imperare? qui tamen, Scriptura teste, non tumuit, non querulus sugillavit; sed ad jubentis imperium perneciter pervolans, simpliciter ait: «Ecce ego, vocasti enim me (**I Reg. VIII**).»

CAPUT V. *Quod peccati remedium est confessio.*

Peccasti aliquando? Non est enim homo qui non peccet; et forte in notitiam venit quia prima post naufragium tabula est culpam simpliciter confiteri; prompta confessio facilem pariat veniam; ne, si defensio falsitatis accesserit, quod acu fortasse fuerat tenuiter punctum, lata videatur cuspe perforatum. Hinc est enim quod, cum David perpetrati reatus arguitur, mox ut in vocem confessionis erupit, dicens: «Peccavi Domino (**I Reg. XII**).» ex ore prophetae protinus audivit: «Dominus transtulit peccatum tuum; non morieris.» Et quia se occasio praebuit, hoc etiam te fraudari non patiar, quia nonnulli, a pueris in religionis ordine constituti, sola inobedientia superbiae mista depereunt; cum in saeculo plurimi, post immanium criminum perpetrata flagitia, per humilitatis studium indulgentiam promerentur. Ecce enim David adulterium homicidiumque commisit (**I Reg. XI**): Saul

vero **760** Samueli inobediens exstitit (**I Reg. XIII**). Sed quid, quod ille, nullo interveniente, vel in puncto veniam meruit; alterum vero nec propria confessio, nec prophetae tam lugubris et amara atque prolixa supplicatio reconciliavit? Plane si Scripturae series utrobique discutiatur, copiosior Saul quam David in verbis poenitentiae reperitur. Iste siquidem duntaxat id, quod praemissum est: «Peccavi Domino;» ille autem: «Peccavi, inquit, quia praevaricatus sum sermones Domini et verba tua, timens populum, et obediens voci eorum (**I Reg. XV**).» atque id ipsum postmodum repetens, ait: «Peccavi (**Ibid.**).» Accessit autem et longanimis valde Samuelis oratio, de quo videlicet dicitur: «Contristatusque est Samuel, et clamavit ad Dominum tota nocte illa;» sed divina voce responsum est: «Usquequo, ait, tu luges Saul, cum ego projecerim eum, ne regnet super Israel?» (**I Reg. XVI**.)

CAPUT VI. *Cur Davidis confessio veniam meruit, non Saulis.*

Quid est ergo quod alterius poenitentia pie suscepta; alterius autem sub districtae severitatis est examine reprobata? nisi quod ille scelus inobedientiae, spiritu superbiae, parvipendens, nequaquam pleno corde poenituit; hic autem pauca quidem protulit, sed ejus viscera divini timoris gladio transfixa veri luctus amaritudo replevit. Haec, quaeso, considerare non negligent qui, cum inobedientiae obediant, de graviorum se immunitate criminum procaciter jactant. Quorum profecto nonnullos saepe videmus ad agenda confessionis iudicium frequentare, solo se devote

prosternere, tinnulis se et accuratis verbis magis facete quam humiliter accusare; atque ideo nunquam eorum mores ad idoneae correptionis emolumenta procedere, quia videlicet cum Saul ore poenitent, corde tument.

Cum incolumis vigeas, noli sponte languere. Advertisne quid loquor? Illud namque mihi in plerisque monasteriis non mediocriter displicet, quod nonnulli vegeto corpore, quique prorsus medicinalis industriae non indigeant, hodie vaporandam Nemitori venam praebent; cras sibimet hirudines adhibent; diversa perendie medicaminum construunt artificia. Interea similago commolitur, placentae examussim fabrefactae tepescentibus tantum cineribus excoquantur; fluminum sinus sive et marium perscrutantur; macellum quoque vacare, quia piscis pelagi profunda petierat, non meretur. Imo infelix infortunium creditur si piscosus ager sterilis invenitur, ubi nimirum et necessitas ubertatem et ubertas parit inopiam. Interea quodcunque sive terrae sive maris animal ad victimam ducitur, peritus coquus necesse est perquiratur, qui videlicet ignibus tanto discretionis libramine moderetur, quatenus artifici et magistra temperie ad ossa perveniat, et tamen superficiem carnum non comburat, tanquam quibusdam praestigiis videatur vapor et transiliens exteriora non tangere et penetrans ad interiora transire. Quid plura? discumbentes tandem, **761** imo jacentes, stomacho nauseante, liguriunt, et edaci fastidio vix imperant ut probent esse vera quae fingunt.

Ad locum porro regiminis nunquam ambitiosus anheles, dum, in proximo digressurus, diem propriae vocationis ignores. In eodem plane Classensi coenobio quod nunc incolis, aetate nostra quidam monachus vicem prioris obtinuit, qui abbas

idem fieri ardentissime concupivit; sed dum satagit, dum conciliabula cogit, dum fabricat, et versutiae malleos infatigabiliter versat, in languorem decidens ad extrema perductus est; dehinc in phrenesim repente conversus, quod sciens mente conceperat, ore nesciens effluebat. Ecce, inquit, in proximo comprehendam, mihi dabitur monasterium, adest virga; accipiam, et praevalebo. Inter haec igitur verba defunctus, sinistram de se fratribus spem reliquit.

CAPUT VII. *Exemplum Zeuxidis in pingenda Venere.*

Negligentes denique negligenter aspice, studiosos autem circa animam suam ac vigiles vigilanter attende. Illud siquidem, ne aliena mala curiose dijudices; hoc autem, ut temetipsum ad bonorum exemplar aemulatione sanctae imitationis informes. Propone itaque tibi aliquos, egregios videlicet fratres, ex totius conventu coenobii, quorum recta vestigia tuto valeas imitari: et ut facilius possis aspirare quo duco, exemplum tibi de veteribus dabo. Heracleotes Zeuxis (**CICERO, I. II De inventione**) magno a Crotoniatis conductus est pretio, ut Dianae simulacrum insigne depingeret, et ejus imaginem ad probatissimam suae artis industriam sine comparatione formaret. Poposcit autem omnes urbis virgines in uno spectaculo colligi, ut futuri elegantiam operis ex earum posset specie mutuari. Sed quia pudicas et honestas virgines in publicum prodire fas non erat, earum fratres ducti sunt ad palaestram, ut ex eorum pictor decore colligeret quid de sororum venustiori nimirum pulchritudine judicaret. Sed

quoniam natura non omnes uni pulchritudinis dotes attribuit, ut quod uni membro praerogat, alii saepe demat; eoque fit, ut unum idemque hominis corpus, quod hic formositate praeceminet, illic deformitate laborat; ex omni illo puerorum examine quinque duntaxat pictor elegit, quos ad compilandam cujusque pulchritudinis elegantiam prae oculis habuit. Sed quorsum haec tam longa narratione protracta? Nimirum ut et tu ex pluribus paucos eligas, ad quorum normam interioris hominis pulchritudinem effigiare contendas. Verbi causa, sicut ille ab alio relucentes oculos, ab alio subductas aures, ab hoc denique lacteas ac rubore suffusas mutuatus est genas; ita nihilominus etiam tu ab alio promptam obedientiam, ab alio ferventissimam charitatem, ab isto pernoctationis excubias, ab illo diuturni silentii disce censuram; quatenus, sicut ille diversorum corporum habitudines ad unius simulacri speciem transtulit, sic et tu ex variis sanctorum virorum virtutibus unius in te veri Dei restaures imaginem, ut ad eundem **762** postmodum feliciter cognoscendum revertaris auctorem.

CAPUT VIII *Quod cordis duplicitas fugienda sit.*

Cave duplicitatem; esto simplex (**I Cor. V**), ut quod lingua depromitur, mente versetur. Azyma namque soliditate statuitur, fermentum cavernis scaturescentibus vitatur. In azyma veritas et sinceritas; in fermento malitia est et nequitia. Qui simpliciter gradiens, azymus est, novum hominem induit; qui ex duplicitate fermentum est, in vetustatis errore

permansit, ac per hoc ad novitatis gratiam non pervenit. Quid enim prodest Christianum verbo tenus se profiteri, et re ipsa antichristianum esse?

Totus esto semper in prophetis, totus in Evangeliiis; occupa cor tuum undique diversis sacrae Scripturae sententiis, ut nulla ejus pars vacet admittendis cogitationum inanium phantasiis. Quod si sermo fortassis horret incultus, et mel Dei in cordis tui fauce non sapiat: «Quam dulcia enim, ait Propheta, faucibus meis eloquia tua, Domine, super mel et favum!» (**Psal. CXVIII.**) ora, jejuna, atque omnes a te illecebras terrenae delectationis abscinde, ut quod non ex se sed ex te videtur insipidum, in tuo possit ore dulcescere. Pueri namque illi qui se regis decreverant epulis abstinere, omnium librorum sapientiam et scientiam grata meruerunt talione recipere. Danieli quoque, quia censurae hujus auctor exstiterat, hoc est insuper additum ut visionum omnium atque somniorum notitiam perciperet (**Dan. I.**) Digno videlicet retributionis divinae commercio, ut qui se a carnalis edulii voluptate reprimerent, ad spiritualis intelligentiae dapes mentis ora laxarent. Arescat igitur caro, ut mens saginata pinguescat.

CAPUT IX. S. Romualdi consilium ut sobrietatem servemus, et hypocrisim fugiamus.

Cibi qui esculentiores sunt excludantur, ut intestina bella arbiter occultus inspiciat, et pro stercoris esca, coelestis alimenti nobis suavitates apponat. Nec ineptus applies quod

saepe suis discipulis vir Domini Romualdus aiebat: Fratres, inquit, cum in quorumlibet conventu [vos] reficitis, intentis ad cibum caeteris, in ipso refectionis initio parcite: et cum jam illis ex parte satisfactum fuerit, vos inchoate, quatenus et hypocrisis notam possitis evadere et sobrietatis regulam sine offensione servare. Porro autem vidi Pomposiae monachum apprime divinae legis [scientia] et disciplinis regularibus eruditum, qui, ut ferebatur, hoc cum assidente sibi fratre parili conventionem pepigerat, ut apposita cuique vini, sicut mos est, personaliter obba, uterque quotidie utriuslibet mensura contentus esset. Nimirum ut ex eo quod uni competeret, duo se sub sobrietatis moderamine sustentarent; cum vero socius ille deesset, in ipso aestatis ardore, qui nimirum eo **763** loci ferventior incumbit, eo usque in propria obba vinum acescere permittebat, ut scaturescentes in ea vermes saepius reperiret. Martinus itaque decalvatus, hoc quippe ei vocabulum erat, ad extrema perveniens, cum ejus totum corpus hydropis humore immaniter intumesceret, omnes nos, qui lectulo videbamur assistere, petiit ut eum dignaremur scopis singillatim quilibet verberare. Cumque sic in fide perfecta et sancta fuisset confessione defunctus, cuidam postmodum fratri in visione apparuit. Erat autem in cujusdam splendidissimae regionis vernanti et florido nemore, candida decoratus stola, et fulgido praeclarus aspectu; recumbebat autem in lectulo tegumentis insignibus et mirificis adornato, de quo videlicet hucusque sufficiat, ne, dum historiam teximus, epistolaris compendii limites excedamus.

CAPUT X. *Quod sermo de rebus saecularibus monachos dedeceat.*

Decreveram quidem jam calamo imperare silentium; sed quem longa siti videmus arescere, peravarum est illi cyathum propinare. Cave itaque, fili charissime, ne quando, intra claustrum monasterii constitutus, de saecularibus negotiis colloquia cum saecularibus misceas: et sicut referre, ita nihilominus et audire contemnas. Illico plane indignatio sancta respondeat, et pii zeli fervor erumpentes mox inconditi sermonis ineptias frangat: «Quae, inquires, est participatio justitiae cum iniquitate? aut quae societas lucis ad tenebras?» (**I Cor. VI.**) Et revera quid monacho cum saecularibus naeniis? Quid mihi perstreptentium juridicorum fora, tribunalia iudicum, aulas regum, intra monasteriorum septa pertrahere? Quid mortuo homini narrare de praeliis, dotales tabulas inter tales, divortio interveniente, rescissas; illos titulis efferre natalium, infamare alios novitate cerdonum? His itaque et huiusmodi nugis inaniter occupari, quid, quaeso est, nisi a perspicuo fonte divinae laudis fauces avertere, et coenosi luti spurcitas ore versare? Unde non immerito per Jeremiam Dominus conqueritur, dicens: «Duo mala fecit populus meus, me dereliquerunt, fontem aquae vivae, et foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quae continere non valent aquas (**Jer. II.**)» Enimvero ipsam claustri tui fabricam respice: ecce enim quadrifida est, ut nimirum ipse loci situs evidenter edoceat quod undique te a mundanae conversationis strepitu semotum esse conveniat. Porro satis indecens est et inhonestum, ac per omnia probatur absurdum, ut quod in tabernis consuevit quis eructare cauponum, quod passim versatur inter gynaecea textricum, in

sanctorum choro locum invenire valeat monachorum. Sane ubi prophetas et apostolos alloqui me desiderantes aspicio, ubi Christum suum mihi pandentem Evangelium cerno, ego relictis illis, inquiram si nuper Adriam transfretantes adhuc applicuerunt naves? quanti sal vaeneat? utrum annonae modium taxema carius vendat? Facessat igitur ab ore militis Christi omnis vani **764** rumoris ineptia; et lingua quae immaculati agni, imo summi Verbi rubet sanguine, dedignetur otiosi sermonis sese faecibus inquinare. Noli cuiquam detrudere, sed ne tu aurem quidem dignum ducas detrudentibus applicare. Cum detractoribus, ait Salomon, ne commiscearis; quoniam repente veniet perditio eorum, et ruinam utrorumque quis novit? tam videlicet illius qui detrahit, quam ejus qui aurem accommodat detrudenti. Ipse potius, si ratio postulat, peracti sceleris argue, durus invehere, non verens praesentem austerius increpare; absentem autem non laceres, nec apud alios livido dente commordeas. Saepe enim, nescio quo pacto, severius arguentem aequanimiter sustinemus, quem vel summotenus accusantem perferre non possumus. Exige tibi ut animus tuus ex abbatis jugiter animo pendeat, et nunquam proprii cordis arbitrium, sed ejus humiliter sequaris semper imperium. Ora itaque Deum ut per eum tibi, velut organum scilicet suae veritatis, aperiat quid tibi agendum esse pro sui beneplaciti dispositione decernat.

CAPUT XI. *Quod Christiana nobilitas ex Christo, non ex avis petenda est.*

Noli phaleratam aliquando proavorum lineam texere, ut de vana te velis alieni nominis generositate jactare. Plane qui haeres Dei, et cohaeres est Christi, omnem terreni stemmatis prosapiam superat. Verumtamen esse Christianum magnum est, non videri vel dici; et ille plus saepe placet mundo, qui displicet Deo. Quorumdam sane versuta calliditas, quasi derogando, majorum suorum nomen exaggerant; et, ut potentes atque magnifici fuisse videantur, superbiae eos vel crudelitatis arguunt. Tenes quod dico? Accuso Achillem multi sanguinis reum, ut tu intelligas bellorum studio strenuum. Arguo Italicae pervasionis Annibalem, ut tu audacem non dubites, et robustum. Memineris frequenter orandum ut, corpore terrae prostrato, mens erigatur ad coelum. Ventre vacuo saepius dormi; sitim te ad lectulum comitantem sopor mitiget. Moderata vigilia purae orationis est causa, indiscreta autem et otiosa loquendi fit saepe materia; quia cui palpitantibus oculis, oscitantibus labiis legere aut orare non licet, aliquando vacare fabulis libet. Quapropter sero lectulum pete, ad vigiliis moderatius surge. Praeveniat siquidem somnus accubitus, non accubitus somnum; ut quo difficilius necessitas dilata conceditur, a fessis membris avidius rapiatur. Interea rumusculos, et gloriolas, et palpantes adultores, tanquam serpentine morsus venena devita, et velut abjecta theriaca protinus audiant: «Avertantur statim erubescences, qui dicunt mihi: Euge, euge!» (**Psal. LXIX**) Nihil mediocri in te contentus sum, fili; totum summum, totum perfectum est quod in te sentire desidero. Deposita igitur omnis inertiae et torporis ignavia, adversus temetipsum ipse congregere, tecum dimica, tecum pugna: et, arrepto evangelicae disciplinae **765** mucrone, omnes circumfrementium vitiorum cervices obtrunca; dura

quaeque et aspera pro Christi semper amore perferens, virtutis exercitium crede. Quidquid carni voluptuosum videtur et blandum, ut revera diaboli viscarium, perhorresce. Quisquis enim in monachica regula carnis se sperat blanditias invenire, velut ex arido ligno succum conatur exprimere. Scurrilia quaeque, urbanitates, sales, facetias leporesque verborum a labiis tuis tanquam gentilitatis quoddam praeputium circumcide. Piscatorum namque sumus discipuli, non oratorum, ut ex ore Christiani non latinitas Tullii, sed simplicitas resonet Christi. Omnes 766 voluntates proprias frange, undique te cum apostolo Christi mortificatione praecinge; undique impressa tibi stigmata crucis ostende, ut quo nunc arctius judicati vestigia sequeris, eo post sublimius judicantis consortio perfruaris. Omnes autem sanctos fratres monasterii tui mea vice saluta, charissimos autem mihi fratres, Boninum et Petrum, si solito more videris aliquando excelsius canere, hoc distichon meo nomine in eorum manibus

Qui	Philomelinis	depromitis	organa	pone:
Intima	vox	cordis	modulis	bene concinat oris.

Sit nomen Domini benedictum.